

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Delen van kennis is voor iedereen beter dan afschermen

Het is goed dat unieke kennis ruimer beschikbaar komt, vindt *Ferry Koster*. Alleen zo kan Nederland een echte kenniseconomie worden.

 Ferry Koster

 28 april 2017

Je hoort vaak dat Nederland een kenniseconomie is. Daarmee wordt doorgaans bedoeld dat we ons geld verdienen met innovatieve producten en diensten. Om optimaal te functioneren is het voor zo'n economie van het grootste belang kennis te ontwikkelen. Dit gebeurt voor een groot deel op scholen en universiteiten, maar ook binnen organisaties, bijvoorbeeld via trainingen.

Een tweede voorwaarde is dat de opgedane kennis beschikbaar is voor anderen. Immers, kennis neemt toe als deze wordt gedeeld; individuen en organisaties leren van elkaar. De computer, Silicon Valley, internet: ze zijn het product van samenwerken en het delen van kennis.

Organisaties moeten hun blik dan ook niet alleen naar binnen richten. De kenniseconomie als geheel ontwikkelt zich als kennis en ervaring vrij worden gedeeld.

Kennis is een publiek goed: zodra iets is bedacht en openbaar wordt, kan iedereen het in principe gebruiken. Maar voor individuele organisaties kan het juist lonen 'eigen kennis' af te schermen. Het nettoresultaat daarvan is echter minder kennis dan mogelijk is.

In een stelsel waarin bescherming de boventoon voert, zal die situatie voortbestaan. Maar nieuwe ontwikkelingen tonen dat dat systeem zich kan vernieuwen.

Uitgevers van wetenschappelijke tijdschriften (en boeken) exploiteren de door onderzoekers gegeneerde kennis. Universiteiten moeten dure abonnementen betalen en van buiten de universiteit is het moeilijk tot die kennis door te dringen.

Maar intussen raakt dit verdienmodel uitgewerkt. Digitalisering maakt publicaties goedkoper. En subsidieverstrekkers zoals de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), die uit publieke middelen worden betaald, eisen steeds vaker publicaties die gratis toegankelijk zijn voor iedereen.

Of neem Onco XL, een virtueel topinstituut dat kankeronderzoek bundelt. Hier draait het om het samenbrengen van wetenschappers uit verschillende disciplines die over de grenzen van hun vak oplossingen zoeken voor een belangrijke maatschappelijke kwestie als kanker.

Zulke ontwikkelingen tonen dat organisaties niet alleen concurrenten hoeven te zijn, maar ook belangen kunnen delen. Door zich open te stellen zijn zowel de maatschappij als de organisaties zelf uiteindelijk beter af dan in een systeem gericht

op het afschermen van kennis.

Openheid leidt tot een innovatievere economie. Daarin neemt de internationale concurrentiekracht toe en kunnen duurzame oplossingen voor grote maatschappelijke problemen dichterbij komen.

Door samen te werken over de eigen grenzen wordt het voor organisaties gemakkelijker kennis die voorhanden is in andere organisaties op te nemen en toe te passen. Dit gaat natuurlijk niet vanzelf.

Het openstellen van organisaties en het aangaan van relaties met ‘concurrenten’ vereist dat ze op elkaar kunnen vertrouwen. Het opbouwen van zulke relaties kost tijd en energie, maar daar staan opbrengsten tegenover: investeringen in kennis, vernieuwing, verduurzaming en de ontwikkeling van een echte kenniseconomie.

Ferry Koster is bijzonder hoogleraar innovatieve samenwerking bij TIAS School for Business & Society